

Landsfundur Javnaðarflokksins:

frámhald

Hetta er víðurskiptu, sum vit í tí dagliga ikki hugsa so nógv um, men sum bara er har, og hon virkar. Hetta er serliga galdandi t.d. innan útbúgv-ingarokið, heilsuokið, almannaokið, vinnuokið, úttanríkis-mál. Men her er uppskiftin í allarfestu fórum, at vit gera bara eina avtalu við Danmark, sum ger, at hesar skipanir halda áfram óbroyttar, bæði hvat figging og umsiting viðvíkur. Men er tað nú so einfalt? Verður tað nú so lætt? Hvat nú, um danir siga, at taka títt fullveldið, so takið tað, sum tað er, alt samalt frá fyrsta degi? Hvat nú, um danir tulka fullveldið sum fullveldið, og ikki sum Hvítabók leggur upp til, at vit skul hava eitt „smykkað“ fullveldi. Eitt fullveldi, har aðrir gjalda. Flytur tú heimanfrá, so mást tú eisini klára teg sjálvan.

Tað er rættliga týðiligt, at Hvítabók veruliga ætlar froyingar at verða teir tungu dreingirnir, tá tað snýr seg um altjóða-umboðan. Man situr og hevur ein varhuga av, at nú skulu Føroyar til at seta dagsskránni í ST og øðrum felagsskapum. Vit skulu út og loysa trupuleikarnir, har teir nú einaferð stínga seg upp. Alt gott um slíkar ambítionir, men stingið nú fingurin í jörðina. Og vit hava møguleikar, sum er, og hesir møguleikar kunnu útbyggjast í einum felagsskapi, sum verður hoyrdur.

Forsætismálaráðharrin var rættliga bersogin á seinastu vitjan síni í Føroyum. Á tinghúsoftinum segði hann m.a., at ríkisfelagsskapurin gevur báðum portum nakrar fyrimunir hvør hjá øðrum, sum vit ikki diskutera, men sum bara eru har. Hann nevndi her útbúgvingarokið. Hetta eru fyrimunir í ríkisfelagsskapinum, hetta er styrkin í ríkisfelagsskapinum. Men broytast hesar fortreytir við t.d. einum fullveldi, so skulu vit knappliga til at samráðast um øll hesi víðurskiptini. Fyrimunir eru tá ikki longur ein sjálfvígja, men samráðast má um alt hetta m.a. kosntaðin. Kann tað sigast meira greitt?

Eg havi her roynt at gjørt nakar høvuðsviðmerkingar til nakað av tí, sum stendur í Hvítubók, men nógv er eftir enn, sum fer at verða tikið upp eisini við onnur høvi. Einku er at ívast í, at hesin landsfundurin fer at brúka høvuðsorkuna til júst hetta málið, men tað er eisini í lagi. Lat okkum taka kjakið, lat okkum fáa alt fram, soleiðis at vit aftan á merkja styrkina av, at vit kenna okkara mál og stevnu, tað tað snýr seg um eitt so týðningarmikið mál sum hetta.

Ríkisrættarlaga støðan

Longu í valstriðnum í fjórvár var greitt, at ríkisrættarlaga støða okkara fór at verða høvuðsevnið fyri komandi valskeiði. Hetta fyrst og fremst sum ein beinleiðis avleiðing av støðuni aftan á búskaparkreppuna og bankamálið.

Í valstriðnum fóru vit fram okkara uppskot um eina sjálfstýrslóg, sum eina skipan innan fyri ríkisfelagsskapin fór at geva okkum allar møguleikar til at menna okkara sjálvbjargni. Atfinningarnar frá øðrum flokkum, fjølmiðlum og fólkum, at vit vóru so litið ítøkiligir. Vanligt var at hoyra, at eingin visti, hvat javnaðarflokkurin veruliga meinti.

Tískil fóru vit undir at fáa tankar okkara á prent og síðan at fáa teir út til fólk. Í januar í ár kom so faldarin „Hetta vil Javnaðarflokkurin í sjálfstýrisleið.“ Mót-tøkan var góð, og vit vóru kanpliga munandi meira áhugaverdir í almenna kjakinum. Tingbólkurin fór síðan undir eina fundarøð, har ferðast var runt um landið fyri at greiða frá, hvat lá í hesum politikki.

Tá vit nú meira enn einaferð hava roynt at fingið samtykt at seta eina stjórnarskipanarnavn, so er tað tí, at flokkurin hevur verið og framvegis er sannfurdur um, at tá slík stórmál skulu loysast, so er tað alneyðugt við breiðum politiskum semjum. Men tverri hevur hetta ikki eydnast enn at fáa m.a. samgonguna sannfórda um tað sama.

Roynt var í fjórheyst í samband við uppskotið hjá landsstýrinum, men tað miseydnaðist, tí samgongan ikki var sinnað til semju við okkum. Landsstýrismáðurin í sjálfstýrismálum kallaði okkum til fundar fyri at tosa um møguleikarnir fyri einari semju, men hevur hetta mest verið fyri at hava okkurt slag av alibi mótvegis fjølmiðlum og øðrum, tí frá hansara síðu var tað týðiligt, at ein semja var tað sama sum, at vit aðrir sleptu okkara og fóru við upp í teirra kór.

Nú letur til, at lögmaður hevur fingið eyguni upp fyri, at neyðugt er at fáa breiðu semju, so spennandi verður at síggja, um mörk verða flutt. Men givið er, at fortreytin fyri øllum semjum er fyri tað fyrsta ein ávisur áhugi fyri semjunni og síðan ein vilji til at flyta seg móti hvørjum øðrum. Tú fært nakað við at geva nakað. Higar til hevur so semjan fyri teirra viðkomandi ligið í tí, at vit aðrir einsamallir skulu flyta okkum, meðan teir halda fast við sítt.

Hvat er tað so, sum javnaðarflokkurin vil hava av broytingum? Jú vit siga m.a.

- at øll samfelagslig menning eisini á tí ríkisrættarlaga oknum hevur til endamáls at skapa eitt samhaldsfast samfelag fyri fri og fræls menniskju, har umsorganin fyri felgs áhugamálum og vælferð er í hásæti.

- at sjálfstýrslógin skal staðfesta ein samstarvssáttmála millum Føroyar og Danmark sum tvey sjálfstøðug og javnsett lond í ríkisfelagsskapi hvørt við annað.

- at sáttmálin skal áseta, at Føroya Løgting sum umboð fyri Føroya fólk er hægsti myndugleiki í Føroyum.

- at ongar formliga av-

markingar eru fyri, hvørji mál kunnu verða yvirtikin, t.v.s. at øll mál koma undir føroyskt ræði, tá Føroya Løgting ger tað av.

- at gjörðar verða greiðar reglur um føroyskan heima-rætt.

- at ein rættarkommisjón verður sett til tess at fyrirreika yvirtøkuna av rættarskipanini.

- at ríkisstjóðulin verður minkaður við einum parti av tí, sum ein staðfestur vøkstur av okkara tjóðarframlæðslu hevur.

Sjálfstýri eftir hesum leisti hevur sostatt ongar avmarkingar, tí við sáttmálanum

kunnu vit økja sjálfstýri frá partvisum til fult sjálfstýri, so hvørt sum vit skapa figgarligar og fyrisingarligar fyrirtreytir.

Í hvønn mun hetta uppskot okkara verður politiskt aktuelt, vil bert tíðin vísa, men vit liva so enn í tí trúgv, at her liggja so nógv-ir góðir tankar, at hetta er ov gott at lara fara. Hetta er Føroya fólk vitandi um, og hetta eru hinir flokkarnir vitandi um.

Vit hava síðan lagt nógva orku í, at fáa okkara uppskot eftirkannað av fólkum við rætta fakliga førleikunum. Hetta hevur bert styrkt okkum í trúnni um, at hetta er ein gongd leið.

Síðan er tað hent, at sambandsflokkurin rættliga hevur gjørt eitt skarvslop við teirra fráboðan her fyri stuttum, har teir veruliga hava flutt seg frá gomlu

kendu sambandsstøðuni einki at vilja gera.

Ein fylgja av, at uppskot landsstýrisins um at fyrirreika fullveldið, var at farið varð undir at gera eina sokallaða hvítbók, sum kom út seinasta mánaðaskifti. Somuleiðis varð samtykt, at setast skuldi ein grundlógameynd við umboðum frá øllum flokkum og við fakfólki til tess at fyrirreika eina føroyska grundlóg og eina føroyska rættarskipan til at verða liðugt til næsta summer. Ikki hissini arbeiðssetningur til so stutt skotbrá, men alt fullveldismálið hevur fingið so ótrúligan skund nú. Grundlógin er ein beinleiðis fylgja av, at lögtingið og Føroya fólk taka undir við fullveldinum, og tað er, sum tíðin liður, vorðið alt meira ívasamt.

Móttøka

**Fríggjadagin 24. september
verður Norðoya Sparikassi
80 ár.**

**Í hesum sambandi verður
bjóðað til móttøku**

**fríggjadagin
24. september
frá kl. 16.00 til 19.00
á høvuðsskrivstovu sparikassans**

**Á móttøkuni verður eitt nú
nýggja búmerkið tikið í nýtslu.**

Øll eru hjartaliga vælkomín!

NORÐOYA SPARIKASSI